

DOK KINO

Skateistan

Fazillalla, 12, ja Murzalla, 17, on kaksi toivetta. Ensimmäinen on saada skeitata, toinen on unelma rauhasta. Rauhaa lasten elämään tuo Skateistan, Afganistanin ensimmäinen skeittauskoulu.

Ohjaus: Orlando von Einsiedel

Teemat: oma ilmaisu, harrastukset, ilon löytäminen vaikeiden olosuhteiden keskellä, sukupuolten välinen tasa-arvo

Yhteiskunnallinen elokuva-analyysi

Pohdittavaa:

- Miksi skeittaus on niin tärkeää Murzalle ja Fazillalle?
- Miten skeittaus auttaa lapsia jokapäiväisessä elämässä?
- Mistä Murza ja Fazilla haaveilevat? Mitä he ovat valmiita tekemään haaveensa eteen?
- Minkä takia ihmisillä on harrastuksia? Miksi harrastukset ovat tärkeitä ihmisille?
- Mitä sinä harrastat? Kerro parillesi harrastuksestasi. Minkä takia harrastat juuri sitä? Minkä takia se on kivaa, ja miksi et ehkä välillä pidä siitä? Miksi harrastus on sinulle tärkeä?
- Mitä haluaisit harrastaa, jos haaveesi esteenä ei olisi mitään (esim. raha tai fyysiset esteet)? Voisitko saavuttaa haavesi jotenkin? Tähtäätkö harrastuksellasi johonkin (parempiin tuloksiin, uusiin ystäviin, ammattiin)?
- Elokuvassa Fazilla kertoo, että hän myy työkseen purukumia kadulla. Minkä takia Fazilla joutuu käymään töissä? Miksi lasten ei pitäisi käydä töissä? Miltä tuntuisi, jos itse kävisit töissä koulun sijasta?
- Perehtykää Afganistanin historiaan. Voitte joko etsiä itse tietoa, tai lukea liitteenä olevan Afganistan-tekstin. Millaisia ajatuksia teksti teissä herättää?
- Taliban-hallinnon alla noudatettiin monia tiukkoja sääntöjä. Musiikki, televisio, radio, meikit yms. oli kielletty. Naiset eivät myöskään saaneet käydä töissä tai koulussa. Keskustelkaa ryhmissä, millaista olisi elää tämänkaltaisessa yhteiskunnassa. Mitä asioita jäisit kaipaamaan? Useita kouluja jouduttiin sulkemaan, sillä vaikka pojat olisivatkin saaneet opiskella, suuri osa opettajista oli naisia, jotka menettivät työnsä. Millaista olisi elämä ilman koulua?
- Naisten oikeudet olivat varsin huonot taliban-hallinnon alla. Vaikka asiat ovat jo paljon parantuneet maassa, kokee Fazilla silti, että skeittaus ei joidenkin ihmisten mielestä sovi tytöille. Miksi?

Tehtävää:

- **Tutustukaa afganistanilaiseen kulttuuriin**, ja kootkaa ryhmissä aiheesta kollaasi. Voitte käyttää mahdollisuuksien mukaan valokuvia, tekstejä, lehtileikkeitä, lehtikuvia tai mitä tahansa. Esitelmää kollaasit muille ryhmille.
- Afganistan mainitaan usein **uutisissa**. Muistelkaa ensin, millaisia uutisia olette kuulleet Afganistanista aiemmin. Millaisia uutiskuvia olette nähneet aiheesta? Seuratkaa ja lukekaa sanomalehtiä. Miten mediassa uutisoidaan Afganistanin sekä sen naapurimaiden tapahtumia? Valitkaa sitten jokin ajankohtainen uutinen tai uutiskuva (ei tarvitse olla Afganistanista). Pohtikaa valitsemienne kuvien avulla, millaisen kuvan ne välittävät siitä paikasta, missä ne on otettu. Miten ihmisten arki välittyy kuvista? Jos valitsitte kuvan tai uutistekstin Afganistanista, pohtikaa, miten turvattomuus, köyhyys tai nälkä esiintyvät kuvissa tai uutisissa?
- **Tehkää pareittain listoja:**
 - a) tytöille sopivista ja sopimattomista asioista sekä pojille sopivista ja sopimattomista asioista elokuvan maailmassa
 - b) tytöille sopivista ja sopimattomista asioista sekä pojille sopivista ja sopimattomista asioista omassa elämänpiirissänne
- Taliban-hallinnon alla naisilta oli kielletty töissäkäyminen. Onko jotain ammatteja, jotka sopivat miehille paremmin kuin naisille? Entä ammatteja, jotka sopivat naisille paremmin kuin miehille? Miksi? Keskustelkaa ryhmissä.
- Taliban-hallinnon aikana tapahtui erilaisia ihmisoikeusrikkomuksia. Mitä ovat **ihmisoikeudet**? Tutkikaa mitä kaikkea ihmisoikeuksiin kuuluu. Esimerkiksi nettisivuilta www.ihmisoikeudet.net löytyy taustatietoa ihmisoikeuskysymyksistä sekä käytännön harjoituksia luokkatilanteisiin.

Esteettinen elokuva-analyysi

Pohdittavaa:

- Miten skeittikohtaukset oli kuvattu? Skeittielokuvissa on yleensä oleellista kuvaus ja leikkaus. Miten tämä elokuva onnistui siinä? Oliko elokuvan toteutustapa onnistunut? Oliko se uskottava? Jäikö mielestäsi jotain puuttumaan? Olisitko itse kuvannut elokuvan jotenkin toisin?

Leikkaus on elokuvanteon vaihe, jossa kaikesta kuvatusta materiaalista luodaan lopullinen elokuva.

Leikkaaja ja ohjaaja yhdistelevät kuvia ja ääniä niin, että syntyy halutun mukainen kertomus, joka voi olla hyvin erilainen kuin käsikirjoitusvaiheessa on suunniteltu. Voidaan aloittaa loppukuvaksi aiotulla kuvalla tai koko tarinaan voidaan liittää kertojan ääni. Joku kuvatuista henkilöistä saattaa jäädä leikkausvaiheessa kokonaan pois elokuvasta.

Ennen leikkaamista kuvattu materiaali on katsottava ja suunniteltava, mitä siitä kaikesta käytetään. Mikä on oleellista aiheen ja kerrottavan tarinan kannalta? Sitten materiaali siirretään tietokoneelle, jolla elokuva leikataan. Leikkauksella viedään elokuvan tarinaa eteenpäin.

Kun peräkkäisissä kuvissa näemme käsi paketissa istuvan pojan ja asfaltilla lojuvan rullalaudan, ajattelempo pojan loukanneen itsensä sillä. Jos näemme vain rullalaudan maassa, se ei kerro meille juuri mitään. Tunteista ja henkilöiden ajatuksista voidaan kertoa yhdistelemällä kuvia.

DOKKINO-opetusmateriaali 2012:
Skateistan

- **Leikkauksella** luodaan elokuvan rytmi. Mieti esimerkkejä elokuvista, joissa olet nähnyt erityisen nopeita tai hitaita leikkauksia. Monissa toimintaelokuvissa tai musiikkivideoissa käytetään nopeita ja tiiviistä leikkauksia. Sen sijaan vaikkapa luontodokumenteissa annetaan kameran usein vain levätä kohteessaan. Millaisia leikkauksia Skateistan-elokuvassa käytettiin?
- Mieti, miten elokuva oli kuvattu ja miten tarina kerrottu. Miten tarinan olisi voinut kertoa toisin?

Tehtävää:

- Kuvittele, että kuvaisit Fazillasta dokumenttielokuvan 10 vuoden päästä. Miltä elokuva näyttäisi? Missä elämänvaiheessa hän olisi? Kuuluisiko skeittaus edelleen hänen elämäänsä? Mitä haluaisit kertoa hänestä? Kirjoita elokuvaan kohtaus.
- Kuvatkaa omia harrastuksianne joko video- tai valokuvakameralla, ja esitelkää harrastuksianne luokassa kuvan keinoin.

TAI

- Esittele omaa harrastustasi kolmella kuvalla ilman puhetta. Mitkä ovat harrastuksesi tärkeimmät asiat? Mieti kuvan värejä, valoa, rajausta, tyyliä ja tunnelmaa. Mitä valintasi viestivät harrastuksestasi? Sopiiko esimerkiksi räväkkään harrastukseen nopeat leikkaukset ja nopearytmisen taustamusiikki? Toisaalta rauhallisen leikkaustahdin yhdistäminen nopeatempoiseen harrastukseen saattaa luoda kiinnostavan ristiriidan.
- Kokeilkaa erilaisia **kuvakulmia** kameralla. Kuvatkaa samaa kohdetta erilaisista kulmista. Miten kohde muuttuu? Minkälaisilla kuvakulmilla kohteen saa näyttämään isolta tai voimakkaalta? Entä pieneltä ja mitättömältä? Miten pitäisi kuvata, että kohde näyttäisi olevan liikkeessä? Entä miten luoda yhdellä kuvalla rauha. Kokeilkaa erilaisia versioita ja analysoikaa sitä, miten kuva ja kuvan viesti muuttuvat kuvakulmasta riippuen.

INFORUUTU: AFGANISTAN

Afganistan sijaitsee Etelä-Aasiassa. Se on kooltaan noin kaksi kertaa Suomen kokoinen maa, jonka väestömäärän arvioidaan olevan noin 30 miljoonaa. Maan asukaslukua on vaikea arvioida, sillä viimeisin väestölaskenta on vuodelta 1979. Väestöstä yli puolet on alle 18-vuotiaita.

Afganistanin pääkaupunki on Kabul. Suuri osa kaupungista on edelleen raunioina sotien jäljiltä. Kabul on yksi maailman korkeimmalla sijaitsevista pääkaupungeista. Se sijaitsee noin 1800 metrin korkeudessa merenpinnasta. Kabulissa valmistetaan vaatteita, huonekaluja, juurikassokeria ja ammuksia.

Afganistan on vuorten ympäröimä sisämaavaltio. Afganistanilla on yhteinen raja Turkmenistanin, Uzbekistanin, Tadzikistanin, Kiinan, Pakistanin ja Iranin kanssa. Lähes 50 prosenttia maan pinta-alasta on vähintään kahden kilometrin korkeudessa. Korkeuserot ovat suuria ja ne hankaloittavat liikkumista etenkin talvisin. Ilmasto on Afganistanissa äärimmäinen: kesällä lämpötila nousee usein yli 40 asteeseen, kun taas talven yölämpötila voi olla -15 astetta. Myös maanjäristykset ovat suhteellisen yleisiä Afganistanissa.

Afganistanin pääelinkeino on maatalous. Pääasiallisimmat viljelytuotteet ovat vehnä, puuvilla, riisi, maissi ja erilaiset hedelmät. Viljelykelpoista maata on vain noin 12 prosenttia kokonaispinta-alasta.

Afganistanin historia on ollut kautta aikain myrskyisä. Afganistan on ollut mm. Mongolian, Venäjän sekä Iso-Britannian hallinnon alaisena. 1970-luvulla Afganistanista tuli tasavalta, mutta Neuvostoliitto miehitti maan vuosikymmenen lopulla, mikä johti laajamittaiseen sisällissotaan. Sisällissodan jälkeen maa oli sekasortoisessa tilanteessa, ja kaikkien taisteluiden, julmuuksien ja lahjonnan keskellä jyrkkää moraalista linjaa ajava sunnalainen taliban-liike saavutti helppoja voittoja. Taliban lupasi lujan keskusvaltion, joka toimeenpanisi lakia oikeudenmukaisesti eikä olisi korruptoitunut. Vuoteen 1995 mennessä talibanit hallitsivat suurta osaa eteläisestä Afganistanista, ja Kabul valloitettiin vuonna 1996.

Taliban-hallinnon alla maassa noudatettiin tiukkaa islamilaista lakia, jota jopa useat muslimit kritisoivat. Musiikki, televisio ja radio oli kielletty. Murhaajat teloitettiin, ja myös uskottomuudesta ja homoseksuaalisuudesta rangaistiin kuolemalla. Naisten asema Afganistanissa oli erityisen huono. Naisten työssäkäynti kodin ulkopuolella sekä kouluttautuminen kaupunkialueilla oli kiellettyä. Kasvojen paljastaminen ulkopuolisille tiesi ruoskintaa, ja talojen ikkunat oli peitettävä, jotta ulkopuoliset eivät nähneet sisään. Naiset eivät myöskään saaneet kulkea julkisilla paikoilla ilman aviomiestään ja heidän tuli aina käyttää burkhaa. Naiset eivät saaneet käydä yksin miespuolisen lääkärin vastaanotolla, mikä johti sairauksien hoitamatta jättämiseen.

Taliban-hallinto ei saavuttanut laajaa ulkomaista tunnustusta missään vaiheessa vakavien ihmisoikeusrikkomusten vuoksi. Poliittinen tilanne muuttui dramaattisesti kuitenkin vasta syyskuun 11. päivänä vuonna 2001, jolloin talibanien suojeluksessa toimiva järjestö Al-Qaida teki terrori-iskun Yhdysvaltoihin World Trade Centeriin ja Pentagoniin. Yhdysvallat aloitti terrorisminvastaisen taistelunsa ja sota-toimet mursivat talibanit odottamattoman nopeasti.

Afganistanin ensimmäiset presidentinvaalit järjestettiin 9.10.2004. Nykyisin Afganistanin ihmisoikeustilanne on parantunut siitä, mitä se oli talibanien aikaan.

Lähteet: Wikipedia, YK-liitto